

Rekommandation 24/2024
Forslag A 1977/UHN
Behandles af Udvalget for et Holdbart Norden

Betænkning over svar på REK 24/2024 om transparens kring fossila resurser, NMR (A 1977/UHN)

Udvalget for et Holdbart Norden foreslår, at Nordisk Råd tager svar på rekommandation 24/2024 hvad angår transparens kring fossila resurser til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Baggrund

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd anbefaler Nordisk Ministerråd

at främja insatser för att öka kunskapen om tillgången till och utvinningen av fossila bränslen på internationella arenor

Svar fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd takker Nordisk Råd for rekommandationen om at fremme indsatser, som øger kundskab om tilgang til og udvinding af fossile brændsler i internationale fora.

Som anført i betænkningen til rekommandationen rapporterer de nordiske lande allerede i forskellige regi af bl.a. EU, OECD og UNFCCC om deres brug af fossile brændsler og de associerede udledninger af CO₂e efter internationale anerkendte rapporteringsformater. Endvidere bemærkes i betænkningen, at man har set med interesse på projektet vedrørende "Klimatomstilling i Norden", som har skabt et fælles vidensgrundlag og bidraget til at formidle de nordiske erfaringer internationalt.

Rekommandationens betænkning giver indirekte udtryk for, at de eksisterende rapporter ikke er fyldestgørende, og at der er behov for udvikling af større international konsensus om fælles standarder og metoder for rapporter om landes fossile resurser, deres udvinding og forbrug, samt ikke mindst de associerede skade- og sundhedseffekter forbundet hermed.

Nordisk Ministerråd vil pege på, at der allerede udarbejdes grundige rapporteringer og analysefremskrivninger om ressourcer, produktion og forbrug af fossile brændsler og deres associerede konsekvenser for fx globale temperaturstigninger og overholdelse af Parisaftalens målsætninger, og at FN's klimapanel har en omfattende indsats for at samle kundskab om effekter af udslip af klimagasser fra bl.a. fossile brændsler.

Generelt er der, og særligt i regi af UNFCCC, de senere år kommet et forstærket fokus på anvendelsen af fossile brændsler og deres betydning for klimaforandringer og overholdelse af Paris aftalens målsætninger. Det er sket bl.a. på baggrund af rapporteringer fra det Internationale Energi Agentur (IEA), som har fået et stigende fokus på koblingen mellem fossile brændsler og klima (se fx <https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-2024>), og særligt UNEPs production gap report, som første gang lanceret i 2019 (se også <https://www.unep.org/resources/production-gap-report-2023>). Der er i samme periode lanceret initiativer som Powering Past Coal Alliancen (PPCA - <https://poweringpastcoal.org/>) samt det dansk-ledede Beyond Oil and Gas Alliance (BOGA - <https://beyondoilandgasalliance.org/>), som alle har bidraget til at udfasning og/eller udvikling væk fra fossile brændsler fortsat er et nøglespørgsmål i de internationale klimaforhandlinger. Endelig har forebygging og håndtering af tap og skade (loss and damage) som følge af de voksende klimaforandringer fået en central rolle i de internationale klimaforhandlinger, stærkt knyttet til den fortløbende finansieringsdagsorden.

Tilsvarende har man på luft- og hälsoområdet under lång tid dokumenterat att förbränning av fossila bränslen är en viktig källa till luftföroreningar i form av t ex fina partiklar (PM_{2,5}), kväveoxider (NO_x) och svaveldioxid (SO₂). Dessa föroreningar bidrar till allvarliga hälsoeffekter såsom hjärt-kärlsjukdomar, luftvägssjukdomar och för tidig död, och utgör det största miljörelaterade hälsohotet i Norden såväl som globalt (se fx <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/luftforening-ar-det-enskilt-storsta-miljohotet-mot-manniskors-halsa>). Internationellt har WHO och UNECE:s Konvention om långväga transporterade luftföroreningar (CLRTAP), och EU:s luftkvalitetsdirektivet varit centrala för rapportering och kunskapsuppbyggnad om hälsoeffekter. Under senare år har även OECD och Europeiska miljöbyrån (EEA) belyst de samlade samhällskostnaderna av luftföroreningar orsakade av förbränning av fossila bränslen.

Idet miljø- og klimasektoren i den igangværende programperiode fra 2025-2027 har lanceret et nyt Klima & luftprogram, som til dels viderefører det tidligere projekt vedrørende Klimatomstilling i Norden og har fokus på synergier mellem klima og luft, og som har deltagelse af nordiske forhandlere på både den internationale klima og luftdagsorden, vil Nordisk Ministerråd afsøge rekommandationens anbefalinger i regi af Klima- & luftprogrammet, herunder om der i første omgang kunne være behov for udvikling af de nordiske landes rapporteringer.

Dette sagt, så noterer Nordisk Ministerråd også, at udvikling og fremme af nye, internationale standarder for landes rapportering kan være en udfordrende og langsommelig affære, og at spørgsmål om øget transparens ofte indgår på lige fod med andre elementer i de internationale forhandlinger og fora.

Med ovenstående anser Nordisk Ministerråd rekommandationen er besvaret.

Udvalgets synspunkter

Udvalget takker Nordisk Ministerråd for udførligt svar på rekommandation 24/2024 om transparens kring fossila resurser (A 1977/UHN). På udvalgets møde den 28. oktober 2025, besluttede udvalget på baggrund af S-gruppens og Nordisk Friheds indstilling, at anse svar på rekommandationen som færdigbehandlet for rådets vedkommende.

Stockholm, den 28. oktober 2025

Johan Andersson (S)
Ragnhild Bergheim, (A)
Karin Gaardsted (S)
Åsa Karlsson (S)
Halla Hrund Logadóttir (Frfl)
Oda Indgaard, (MDG)
Rebecka Le Moine, (MP)
Krista Mikkonen (gröna)

Bryndís Haraldsdóttir (Sj.)
Jón Gunnarsson (Sj.)
Susanne Nordström, (M),
Mariane Paviasen (IA)
Trine Pertou Mach (EL)
Staffan Eklöf (SD)
Marius Arion Nilsen (FrP)
Rune Midtun (FrP)